

Til Sirdal Kommune

Sirdal 30. oktober 2025

Høyringsinnspel til Kommuneplanens samfunnsdel - Sirdal Kommune

Sirdal Næringsforening (SNF) ønsker med dette å gi et ***Høyringsinnspel til Kommuneplanens samfunnsdel - Sirdal Kommune***

SNF ble stiftet i 1997 og samler i dag over 110 medlemsbedrifter med god bredde i næringsgrunnlaget. SNF er aktiv på mange plan og arrangerer faglige samlinger og aktiviteter for å bidra til vekst og utvikling for næringsliv og styrket bolyst for innbyggerne i Sirdal.

SNF ser spesielt utfordringene knyttet til demografi og tilgangen på kompetanse og arbeidskraft som kritiske i forhold til fortsatt vekst og utvikling i Sirdal. På mange måter er dette to sider av samme sak. Gode løsninger for å hindre fraflytting og økt satsing på å tiltrekke seg nye innbyggere, vil bidra til å dempe eller løse begge utfordringene. Vi vil derfor gi innspill for å møte disse to hovedutfordringer:

Hovedutfordring 1: Demografiutfordringen:

Dagens innbyggere i Sirdal eldes, og flere går etter hvert ut av et aktivt arbeidsliv. Dette vil i seg sjøl utløse et behov for at pensjonerte arbeidstagere må erstattes og nye ansatte må til. Endringen i alderssammensetning utløser også andre - og til dels nye - behov og ønsker i forhold til bosettingsmønster og tjenestetilbud enn det som er tilgjengelig i Sirdal pr i dag. Det er derfor viktig at både offentlige og private tjenestetilbud utvikles slik at eldre kan stå lenge i arbeidslivet og ha boforhold og tjenestetilbud som er tilfredsstillende og attraktive for å bli boende her i Sirdal.

Fødselsoverskuddet er lite eller negativt slik at kommunens «egen produksjon» av nye arbeidstakere er ikke tilstrekkelig. Problemet forsterkes av at flere av ungdommene i Sirdal bosetter seg i andre kommuner etter endt utdanningsløp.

Det er netto innpendling til Sirdal, og dette indikerer at det er et stort potensial for å tiltrekke seg nye innbyggere fra denne gruppen. Dette forutsetter gjerne at hele familier blir med på flyttelasset og forholdene må da ligge til rette for at alle i familien kan trives i Sirdal.

Hovedutfordring 2: Tilgang på kompetanse og arbeidskraft:

Næringslivet i Sirdal er i omstilling og har i dag behov for ny kompetanse og arbeidskraft. Utfordringen er ikke bare å beholde og omstille eksisterende arbeidskraft, det trengs *flere* hender og hoder. Fortsatt vekst og utvikling gir nye arbeidsplasser, og forutsetter ytterligere økt tilgang til personell. Innpendling er i dag et verktøy til å få besatt ledige stillinger. Men med dagens digitale løsninger og strukturendringer næringslivet, kan en risikere at selve funksjonen eller arbeidsoppgavene heller flyttes ut av kommunen. Dette vil på sikt bety reduserte karrieremuligheter og mindre muligheter for bedrifter i Sirdal til å tiltrekke seg familier med to forsørgere.

Sirdal har et stort potensial for ny næringsutvikling. Det er uforløste muligheter innenfor bærekraftig reiseliv, kraftindustrien, ferskvannsoppdrett for å nevne noe. Nå står også etablering av et av landets største datasenter for døren. En utvikling innenfor nye næringer vil selvsagt utfordre eksisterende næringsliv i kampen om kompetanse og arbeidskraft. Et økende aktivitetsnivå vil også gi vekstimpulser til støttetjenester, handel og servicenæringen slik at behovet for arbeidskraft vil stige kraftig.

Det er derfor særdeles viktig å tiltrekke seg nye arbeidstakere og sikre «kritisk masse» av arbeidsføre, og det er spesielt ønskelig å få pendlere og «deltidsinnbyggere» til å *bosette* seg i Sirdal. Befolkningsvekst vil gi positive ringvirkninger også for det sosiale livet og mulighetene for et bedre tjenestetilbud og kulturopplevelser i Sirdal.

Mål og løsninger

SNF vurderer at en styrket satsing på næringsutvikling og stimulanser til tilflytting, vil på en god måte møte begge hovedutfordringene. En vellykket strategi for næringsutvikling vil gi bedre balanse i demografiutviklingen og sikre økt attraktivitet og bolyst i Sirdal. Målet må være å styrke eksisterende næringsvirksomhet og legge til rette for nye arbeidsplasser. Med vekst i næringslivet skapes nye arbeidsplasser og gjennom dette øke tilflyttingen – særlig av familier - til Sirdal. Både offentlig og privat tjenestetilbud må utvikles for å møte både dagens og morgendagens innbyggere sine forventninger til framtiden. En troverdig strategi for næringsutvikling øker behovet for forutsigbarhet og bedre samhandling mellom kommune og næringsliv.

SNF sine innspill kan i korthet oppsummeres som følger:

- **Styrke Sirdals egen identitet, omdømme og attraktivitet**
 - Styrke felles identitet og bidra til kulturbygging gjennom satsing på felles verdier
 - Spille videre på Kvæven som senter for kultur og historieformidling og i denne sammenheng vurdere Villreinsenteret og Karolinehuset sin rolle
 - Utnytte kraftvitensenteret som viktig ressurs i omdømmebyggingen
 - Fremheve lokale talenter innenfor kultur, idrett og andre frivillige lag og foreninger
 - Øke markedsføringen av Sirdal som en attraktiv nærings- og bostedskommune

- **Synliggjøre prioriteringer og tiltak for næringsutvikling**

- Klargjøre forutsigbare rammer for landbruksnæringen, herunder jordvern og virkemidler
- Tydeliggjøre reiselivs-satsingen i gode planer, herunder vurdere Sirdalsvatnet som ressurs og sykkelsatsing som virkemiddel for utviklingen på vei mot en helårsdestinasjon
- Revisjon av Heiplanen og utarbeidelse av Sti- og løypeplan inkludert ny trase til Ådneram.
- Utarbeide strategi for utnyttelse av spillvarme og restressurser fra datasenteret på Ertsmyra.
- Avklare rammer og forventninger til kraftindustrien og andre nye næringer.
- Synliggjøre ambisjonen for en fremtidsrettet infrastruktur, (toaletter ladesystemer etc) som legger til rette for en bærekraftig utvikling for innbyggere, næringsliv og hyttefolk/turister.

- **Styrke bolyst og øke tilflyttingen**

- Sikre en samordnet utvikling av et lokalsenter i Sinnes/Tjørhom området
- Forsterke sentrumsutviklingen på Tonstad som kommunesenter med seniorboliger og attraktive urbane kvaliteter
- Samordne offentlig tjenestetilbud og evaluere Sirdalgodene
- Vurdere samlokalisering av offentlige tjenestetilbud (helse/kultur/skule/barnehage)
- Stimulere til bygging av utleieboliger og flermannsboliger i sentrumsområdene
- Opprettholde gode rammer for frivillige organisasjoner og lag
- Kartlegge konsekvenser av økt tilflytting som følge av etableringen av et datasenter og vurdere nødvendige tiltak for å imøtekomme kritiske forhold. F. eks kapasitet på barnehage/skole.

- **Sikre ekspansjonsarealer for eksisterende og ny næringsvirksomhet**

- Tilrettelegge for etablering av nye handelskonsepter, storhandel, byggevarer etc rundt Tonstad som kommunesenter
- Avklare ekspansjonsmuligheter og balanse mot jordvern på Fintlandsområdet
- Opparbeide nye tomter på Fintlandsmonan næringsområde
- Kartlegge potensialet for ny næringsvirksomhet som følge av store samferdselsprosjekter og bedre tilknytning til E-39, spesielt i sørlige deler av kommunen

Sirdal Næringsforening vil gjerne bidra i den videre dialog om kommuneplanen. Inngangen til et konstruktivt samarbeid og god medvirkning fra næringslivet er lagt. Vi ser fram til å følge opp den videre prosessen og er selvsagt tilgjengelig ved behov for ytterligere informasjon.

Med vennlig hilsen

For Styret i Sirdal Næringsforening

Inge Oliversen

Styreleder

Tlf 911 33 085